

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 124:2016 „KINEZITERAPEUTAS. TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ“ PATVIRTINIMO

2016 m. vasario 5 d. Nr. V-184

Vilnius

Vykdydama Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą:

1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 124:2016 „Kineziterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ (pridedama).
2. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymą Nr. V-934 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 124:2004 „Kineziterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“.
3. N u s t a t a u , kad šiuo įsakymu patvirtintos Lietuvos medicinos normos MN 124:2016 „Kineziterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ 6.2 papunktis įsigalioja 2020 m. sausio 1 d.
4. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

Sveikatos apsaugos ministrė

Rimantė Šalaševičiūtė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2016 m. vasario 5 d.
įsakymu Nr. V-184

**LIETUVOS MEDICINOS NORMA
MN 124:2016**

**KINEZITERAPEUTAS.
Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė**

**I SKYRIUS
TAIKYMO SRITIS**

1. Ši Lietuvos medicinos norma nustato kineziterapeuto veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę.

2. Ši Lietuvos medicinos norma privaloma visiems kineziterapeutams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

**II SKYRIUS
NUORODOS**

3. Ši Lietuvos medicinos norma parengta vadovaujantis šiais Lietuvos Respublikos teisės aktais:

- 3.1. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu;
- 3.2. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu;
- 3.3. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu;
- 3.4. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymu;
- 3.5. Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymu;
- 3.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 634 „Dėl Bendrųjų reikalavimų medicinos normoms rengti patvirtinimo“;
- 3.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 58 „Dėl sveikatos priežiūros specialistų profesinės kompetencijos patikrinimo tvarkos“;
- 3.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 132 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir jo finansavimo tvarkos“;
- 3.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“;
- 3.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. V-450 „Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių“;
- 3.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. V-208 „Dėl Būtiniosios medicinos pagalbos ir būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarkos bei masto patvirtinimo“;
- 3.12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. V-364 „Dėl licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašų patvirtinimo“;

3.13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. V-50 „Dėl medicininės reabilitacijos ir sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo organizavimo“;

3.14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-18 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 4:2009 „Medicinos prietaisų saugos techninis reglamentas“ ir Lietuvos medicinos normos MN 100:2009 „Aktyviųjų implantuojamųjų medicinos prietaisų saugos techninis reglamentas“ patvirtinimo“;

3.15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-383 „Dėl Medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3.16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. V-75 „Dėl Sveikatingumo paslaugų rūšių sąrašo ir sveikatingumo paslaugų teikimo reikalavimų patvirtinimo“.

III SKYRIUS TERMINAI IR JŲ APIBRĖŽTYS

4. Šioje Lietuvos medicinos normoje vartojami terminai ir jų apibrėžtys:

4.1. **Kineziterapeutas** – asmuo, įgijęs kineziterapeuto profesinę kvalifikaciją.

4.2. **Kineziterapeuto praktika** – teisės aktų reglamentuota kineziterapeuto pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją atliekama asmens sveikatos priežiūra.

4.3. **Kineziterapija** – gydymas, turintis apibrėžtą teorinį ir praktinį pagrindą bei platų klinikinį pritaikymą, ligų ir traumų prevencija, sveikos gyvensenos skatinimas ir mokymas, siekiant vystyti, palaikyti ir (ar) atkurti optimalias judėjimo ar kitas funkcinės galimybes, kai judėjimas ar kitos funkcijos yra pažeistos dėl amžiaus, traumos, ligos ar aplinkos veiksnių.

4.4. **Kineziterapinė diagnozė** – esamų ar galimų judėjimo funkcijos sutrikimų, funkcinų ribojimų ir (ar) negalios įvardijimas. Kineziterapinė diagnozė padeda kineziterapeutui numatyti tolesnę būklę ir sudaryti individualią kineziterapijos programą pacientui.

4.5. **Minkštųjų audinių, stuburo ir sąnarių mobilizacija** – lėtas nedidelės amplitudės kineziterapeuto pacientui atliekamas judesys, kurį pacientas gali bet kada nutraukti.

IV SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Kineziterapeuto kvalifikacija įgyjama aukštojoje mokykloje baigus kineziterapijos studijų programą. Užsienyje įgyta kineziterapeuto kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Teisę verstis kineziterapeuto praktika turi asmuo:

6.1. Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs kineziterapeuto profesinę kvalifikaciją;

6.2. turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią licenciją verstis kineziterapeuto praktika pagal kineziterapeuto profesinę kvalifikaciją.

7. Kineziterapeutas verčiasi kineziterapeuto praktika įstaigose, turinčiose galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti kineziterapijos paslaugas ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais sveikatos priežiūros specialistais turi teikti ir kineziterapeutas. Kineziterapeutas šiose įstaigose teikia kineziterapijos paslaugas visų amžiaus grupių pacientams.

8. Kineziterapeutas dirba savarankiškai, reabilitacijos specialistų komandoje, bendradarbiaudamas su kitais sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais specialistais.

9. Kineziterapeutas vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, šia Lietuvos medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis ir savo pareigybės aprašymu.

V SKYRIUS TEISĖS

10. Kineziterapeutas turi teisę:

10.1. verstis kineziterapeuto praktika šios Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

10.2. konsultuoti kineziterapijos klausimais Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.3. atsisakyti teikti kineziterapijos paslaugas, jeigu darbo sąlygos kelia pavojų asmens, kineziterapeuto sveikatai ar gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama pirmoji medicinos pagalba;

10.4. gauti darbui būtiną informaciją apie gydomus ir konsultuojamus pacientus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.5. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.6. teikti sveikatingumo paslaugas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.7. dalyvauti pasitarimuose, seminaruose ir konferencijose, mokslinių draugijų veikloje, kur nagrinėjami su profesine kvalifikacija susiję klausimai;

10.8. dalyvauti mokslinėje tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, taip pat kuriant ir diegiant naujas medicinos ir informacines technologijas ir diegti į praktiką Lietuvos Respublikoje įteisintus naujus tyrimo ir gydymo metodus;

10.9. reikalauti darbdavio užtikrinti optimalias darbo sąlygas (patalpos, higieninės sąlygos, apsaugos priemonės, medicinos prietaisai, jų priežiūra bei jų atnaujinimas), reikalingas diagnostikos ir (ar) gydymo procedūroms atlikti;

10.10. kineziterapeutas gali turėti ir kitų teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktais.

VI SKYRIUS PAREIGOS

11. Kineziterapeutas privalo:

11.1. laikytis Lietuvos Respublikos sveikatos sistemą reglamentuojančių įstatymų, įstaigos, kurioje dirba, patvirtintų vidaus dokumentų (darbo reglamentų, tvarkų, diagnostikos, gydymo procedūrų) ir kitų teisės aktų nuostatų;

11.2. pagal kompetenciją teikti pirmąją medicinos pagalbą;

11.3. kokybiškai teikti kineziterapeuto paslaugas pagal kompetenciją, nurodytą šios Lietuvos medicinos normos VII skyriuje;

11.4. turėti kineziterapeuto spaudą, kurio numeris suteiktas teisės aktų nustatyta tvarka;

11.5. taikyti tik įteisintus Lietuvos Respublikoje tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus;

11.6. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančius medicinos prietaisus; užtikrinti, kad medicinos prietaisai būtų naudojami teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos prietaisais pateikiama informacija;

11.7. bendradarbiauti su sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;

11.8. nepriskirtais kineziterapeuto kompetencijai atvejais siųsti pacientą konsultotis ir gydytis pas atitinkamos srities specialistą;

- 11.9. propaguoti sveiką gyvenseną, sveikatos tausojo priemonės;
- 11.10. tvarkyti medicininę dokumentaciją ir teikti statistikos ir kitus privalomosios atskaitomybės duomenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
- 11.11. laikytis įstaigos vidaus tvarkos taisyklių;
- 11.12. vykdyti saugos darbe taisyklių ir teisės aktų nustatytų higienos normų reikalavimus;
- 11.13. laikytis etikos ir deontologijos principų, gerbti asmenų teises ir jų nepažeisti;
- 11.14. paaiškinti kineziterapeuto praktikos aplinkybes Sveikatos apsaugos ministerijos, teisės saugos institucijų prašymu;
- 11.15. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
- 11.16. vykdyti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas.

VII SKYRIUS KOMPETENCIJA

12. Kineziterapeuto kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja kvalifikaciją suteikiančių studijų metu bei nuolat tobulindamas įgytą kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę kineziterapijos mokslo ir praktikos pažangą.

- 13. Kineziterapeutas turi žinoti:
 - 13.1. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros sistemos struktūrą ir funkcijas;
 - 13.2. sveikatos priežiūrą reglamentuojančius teisės aktus;
 - 13.3. matematinės statistikos pagrindus;
 - 13.4. sveikatos priežiūros ir socialinės pagalbos organizavimo pagrindus;
 - 13.5. darbo su dokumentais ir raštvedybos pagrindus;
 - 13.6. pagrindinius sveikatos statistikos rodiklius;
 - 13.7. Lietuvoje vykdomas prevencines programas ir jų ryšį su sveika gyvensena;
 - 13.8. pagrindinius sveikatos draudimo principus ir rūšis;
 - 13.9. naudojimosi informacinėmis duomenų bazėmis būdus;
 - 13.10. Tarptautinę funkcijų sutrikimų, negalios ir sveikatos klasifikaciją (TFK);
 - 13.11. ligų, traumų, apsigimimų rizikos veiksnius, priežastis, ligų simptomus bei eigą.
- 14. Kineziterapeutas turi išmanyti:
 - 14.1. žmogaus anatomiją, fiziologiją, patologiją, biomechaniką, kineziologiją;
 - 14.2. žmogaus augimo ir vystymosi bei amžiaus ir lyties ypatumus;
 - 14.3. kineziterapijos poveikį žmogaus organizmui;
 - 14.4. ergonomikos principus;
 - 14.5. fizinių ir fizikinių veiksnių poveikį ir taikymą;
 - 14.6. judesių valdymą;
 - 14.7. fizinių pratimų atlikimo principus;
 - 14.8. fiziologinius, patologinius, struktūrinius ir funkcinis pokyčius, kurie gali turėti įtakos paciento sveikatos būklei ir kineziterapijos eigai;
 - 14.9. įvairaus amžiaus žmonių psichosocialinės elgsenos ypatumus;
 - 14.10. paciento, jo šeimos narių, kitų pacientą prižiūrinčių asmenų mokymo principus, informacijos pateikimo principus;
 - 14.11. sveikos gyvensenos principus;
 - 14.12. medicininės reabilitacijos komandos ir komandos narių darbo principus;
 - 14.13. jutimų ir refleksų vertinimo principus;
 - 14.14. pirmosios medicinos pagalbos teikimo pagrindus;
 - 14.15. masažo pagrindus.
- 15. Kineziterapeutas turi mokėti:
 - 15.1. rinkti, analizuoti ir kritiškai vertinti su paciento sveikatos būkle susijusią informaciją;

- 15.2. įvertinti ir dokumentuoti tyrimo rezultatus bei nustatyti kineziterapijos mastą;
- 15.3. nustatyti kineziterapinę diagnozę ir prognozę;
- 15.4. vadovaudamasis informacija apie paciento sveikatos būklę ir nustatytą kineziterapinę diagnozę, sudaryti kineziterapijos planą, programą;
- 15.5. pagal kompetenciją įvertinti pasikeitusią paciento sveikatos būklę ir keisti ar nutraukti kineziterapiją (procedūrą), vertinti jos efektyvumą ir tinkamai tai dokumentuoti;
- 15.6. teikti pirmąją medicinos pagalbą;
- 15.7. atlikti individualias ir grupines kineziterapijos procedūras;
- 15.8. savo klinikinius sprendimus grįsti moksliniais įrodymais.
- 16. Kineziterapeutas procedūros metu pagal kompetenciją turi gebėti:
 - 16.1. surinkti anamnezę, kurią sudaro demografiniai duomenys; socialiniai duomenys (užimtumą; gyvenamoji aplinka); bendra sveikatos būklė (savęs vertinimas, šeimos vertinimas); duomenys apie sveikatos įpročius; šeimos istorija (šeimos rizikos veiksniai); ligos istorija; esama situacija ir pagrindiniai nusiskundimai; funkcinė būklė ir fizinio aktyvumo lygis; medikamentų vartojimas; klinikiniai tyrimai.
 - 16.2. vertinti:
 - 16.2.1. odos būklę (spalvą, vientisumą);
 - 16.2.2. suvokimą, bendravimą;
 - 16.2.3. kompensacinių ir ortopedinių (pagalbinių) priemonių poreikį;
 - 16.2.4. techninės pagalbos priemonių poreikį;
 - 16.3. vertinti ir matuoti:
 - 16.3.1. antropometrinius duomenis;
 - 16.3.2. kraujo spaudimą, širdies susitraukimų dažnį ir ritmą;
 - 16.3.3. kvėpavimo dažnį, ritmą ir garsą;
 - 16.3.4. skausmą;
 - 16.3.5. judesių amplitudes;
 - 16.3.6. raumenų būklę (apimtį, ilgį, jėgą, ištvermę, koordinaciją, įtempimą, tonusą);
 - 16.3.7. statinę ir dinaminę laikyseną;
 - 16.3.8. statinę ir dinaminę pusiausvyrą;
 - 16.3.9. koordinaciją, judesių valdymą;
 - 16.3.10. eiseną;
 - 16.3.11. funkcinį savarankiškumą;
 - 16.3.12. ištvermę;
 - 16.3.13. naujagimių ir kūdikių psichomotorinę bei vaikų motorinę raidą;
 - 16.3.14. motyvaciją ir savarankiškumą;
 - 16.4. taikyti ir (ar) atlikti:
 - 16.4.1. gydymą padėti;
 - 16.4.2. gydomuosius pratimus (be / su įrankiais, be / ant / su prietaisais):
 - 16.4.2.1. pasyviuosius, pusiau aktyviuosius, aktyviuosius, su pasipriešinimu;
 - 16.4.2.2. stabilizavimo;
 - 16.4.2.3. pusiausvyros;
 - 16.4.2.4. koordinacijos;
 - 16.4.2.5. pliometrinius;
 - 16.4.2.6. tempimo (statinio, dinaminio, pozicinio);
 - 16.4.2.7. izometrinius, izotoninius, izokinetinius;
 - 16.4.2.8. atpalaidavimo;
 - 16.4.2.9. kvėpavimo;
 - 16.4.2.10. funkcinis;
 - 16.4.2.11. pratimus vandenyje;

- 16.4.2.12. proprioreceptinio neuroraumeninio palengvinimo;
- 16.4.2.13. uždaro ir atviros kinematinės grandinės;
- 16.4.2.14. aktyvaus slopinimo;
- 16.4.2.15. minkštųjų audinių mobilizacijos;
- 16.4.2.16. stuburo ir sąnarių mobilizacijos;
- 16.4.3. masažą;
- 16.4.4. fizikinius veiksmus:
 - 16.4.4.1. elektros terapiją (elektrinę raumenų stimuliaciją (EMS); transkutaneją nervų elektrostimuliaciją (TENS); funkcinę elektrostimuliaciją (FES));
 - 16.4.4.2. šalčio terapiją (šalčio paketai; šaldantis aerozolis);
 - 16.4.4.3. šilumos terapiją (sausą šilumą; šiltos pakuotės; parafino vonelės);
 - 16.4.4.4. šviesos terapiją (infraraudonieji spinduliai; ultravioletiniai spinduliai; matoma šviesa; poliarizuota šviesa);
 - 16.4.4.5. garso terapiją (ultragarsas);
 - 16.4.4.6. magneto terapiją;
- 16.4.5. hidroterapiją (vonios; baseinas; pulsuojančios vandens srovės);
- 16.4.6. kompresinę terapiją (kompresinis bintavimas; kompresiniai rūbai; teipavimas; vasopneumatiniai kompresiniai prietaisai);
- 16.5. naudoti gravitacinius, kompresinius prietaisus: vertikalizavimo stovus; inversinius stalus;
- 16.6. parinkti ir pritaikyti:
 - 16.6.1. judėjimo technines pagalbos priemones;
 - 16.6.2. ortopedijos technines priemones.

VIII SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

17. Kineziterapeutas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamą jam priskirtų funkcijų vykdymą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už kompetencijos viršijimą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
